

Việt Nam phải kiên quyết thuyết phục toàn khối ASEAN về các đề dọa từ Trung Quốc

*Lính Hải quân Việt Nam trên một hòn đảo thuộc Quần đảo Trường Sa. Ảnh chụp ngày 16/04/2010
REUTERS/Stringer*

China bao giờ vẫn sẽ đoàn kết với ASEAN trên hồ sơ Biển Đông là điều chú trọng nhất hiện nay. Vào lúc Hoa Kỳ tìm cách hỗ trợ nước của Indonesia trong việc gỡ bỏ kết cấu ở Đông Nam Á thì, Trung Quốc lại có động thái tiếp tục chia rẽ, để ngăn chặn việc hình thành một liên minh chống lại các hành vi của Bắc Kinh.

Theo dõi quan sát, Việt Nam - nền nhân số mới của Trung Quốc trên Biển Đông – cần phải nâng cao hơn trong việc đầu tư cho khối ASEAN đoàn kết lại.

Biên Đông trong tuần này sẽ nổi lên thành một chủ đề lớn tại châu Á với chuyến ghé thăm Indonesia bắt đầu từ hôm nay 03/09/2012 của Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton, đồng thời tiếp nối bởi hai chuyến công du sau đó là Trung Quốc và Brunei.

Ngay từ trước lúc bà Clinton lên đường, Bộ Ngoại giao Mỹ đã loan báo rằng lãnh đạo của họ sẽ tranh thủ mọi cơ hội thích hợp nhân vòng công du lớn này để đề cập đến tình hình căng thẳng tại Biên Đông.

Tại Jakarta, Ngoại trưởng Mỹ sẽ không quên nhắc nhở các đồng nghiệp đồng hành mạnh mẽ bộ quy tắc ứng xử do khối ASEAN đề ra, nhằm giảm bớt căng thẳng đang gia tăng tại Biên Đông. Theo một quan chức Mỹ cao cấp trong phái đoàn của bà Clinton vào hôm qua, mong muốn của Mỹ là « củng cố sự đoàn kết của ASEAN để tiến về phía trước ».

Bà Clinton cũng sẽ đề nghị khối Đông Nam Á yêu cầu Trung Quốc chấp thuận một cơ chế chính thức để giảm bớt rủi ro xung đột nhằm tiến tới một giải pháp dứt điểm cho các tranh chấp chủ quyền.

Sở kiện Hoa Kỳ thúc đẩy khối ASEAN tăng cường đoàn kết không phải là ngẫu nhiên, sau khi tình trạng chia rẽ của giữa các nước Đông Nam Á trên vấn đề tranh chấp tại Biên Đông và Trung Quốc đã bộc lộ công khai tại Hội nghị các Ngoại trưởng ASEAN ở Phnom Penh vào tháng 07/2012.

Theo đa số các nhà quan sát, Trung Quốc đã thành công trong việc nắm tay Cam Bốt để ngăn chặn mọi tuyên bố chính thức của ASEAN về các hành vi gây căng thẳng tại Biên Đông mà chính Bắc Kinh là tác giả. Và cho đến hôm qua, 02/09, Trung Quốc – qua lời của Thủ tướng Ôn Gia Bào, cũng vẫn ca ngợi Cam Bốt trong « vai trò quan trọng trong việc duy trì quan hệ hữu hảo giữa Trung Quốc và ASEAN ».

Đôi với các nhà phân tích, khi ca ngợi vai trò của Phnom Penh, Bắc Kinh vẫn bộc lộ ý đồ muốn tiếp tục gây phân hóa trong nội bộ ASEAN.

Hành động « móc ngoặc » giữa Trung Quốc và Cam Bốt liên tiếp bất chấp thực

Trong bài “ASEAN khå nhåc đå duy trì så đoàn kết” (ASEAN struggles for unity), đăng trên The Phnom Penh Post tåi Cam Båt ngày 23/07/2012, ký giå Roger Mitton đã tiåt lå : « Khi đå thåo đåu tiên cåa bån thông cáo chung đåc nåp lên cho Chå tåch ASEAN (là Cam Båt), trong måt hành đång vi phåm quy tåc cåa ASEAN, phía Cam Båt đã cho Trung Quåc xem ngay. (Sau khi) Trung Quåc nói rång đå thåo đó không thå chåp nhån đåc trå phi vån đå biån Nam Trung Hoa (tåc Biån Đông) ghi trong văn kiån đåc xóa bỏ, Cam Båt đã gåi trå låi bån đå thåo đå đåc såa đåi ».

Đåc biåt là ban soån thåo bån đå thåo này bao gåm các Ngoåi trång Marty Natalegawa (Indonesia), Anifah Aman (Malaysia), Albert del Rosario (Philippines) và Phåm Bình Minh (Viåt Nam).

Cam Båt luôn luôn bác bỏ các thông tin vå viåc hå chiåu lòng Trung Quåc đå nhån chìm hå så Biån Đông.

Tuy nhiên nhåt báo Anh Financial Times ngày 15/08/2012 đã trích låi Trån Hång Dång (Chen Xiang Yang), chuyên gia nghiên cåu thuåc Håc viån Quan hå Quåc tå Đång đåi Trung Quåc CICIR, xác đånh thång thång : « Chúng tôi đã phåi håp råt tåt våi Cam Båt trong trång håp đó... đå ngăn chån måt vå viåc có thå gây båt låi cho Trung Quåc ».

Việt Nam phải kiên quyết thuyết phục toàn khåi ASEAN vå các đå đåa tå Trung Quåc

Trong thåi gian qua, là hai đåi tång bå Trung Quåc thúc ép đå đåi nhåt tåi Biån Đông, Viåt Nam và Philippines đã cå gång vån đång khåi ASEAN thång nhåt låp trång đå đåi phó våi Trung Quåc.

Trong båi cånh Trung Quåc tiåp tåc tìm cách phân hóa các nåc ASEAN, Viåt Nam có thå làm gì ? Theo giáo så Ngô Vĩnh Long, måt nhà nghiên cåu kå cåu vå Biån Đông, Viåt Nam phåi kiên quyết đåu trong viåc đoàn kết khåi ASEAN, thuyết phục đåc toàn khåi vå các đå đåa cåa Trung Quåc.

Tráng Lái pháng ván của RFI, giáo sư Long cho rằng Việt Nam cần tích cực hơn nữa vì chính sách xuyên suốt của Trung Quốc là gây chia rẽ trong ASEAN không ngừng là để đẩy nhanh tiến độ của Đông Nam Á riêng lẻ, mà còn để phá vỡ liên lạc của Trung Quốc ở Châu Á và Đông Nam Á của Mỹ, và trên thực tế là một khối ASEAN đoàn kết.

Trung Quốc gây chia rẽ trong ASEAN để đẩy lùi cho Mỹ

Trên thực tế là Trung Quốc biết chắc yêu cầu của Mỹ, biết Mỹ muốn làm gì trong khu vực. Và nó đã chính mà Mỹ đã nói từ lâu là họ muốn các nước ASEAN liên kết chặt chẽ hơn với nhau để bảo vệ an ninh của mình.

Phản ứng là trong tất cả các mặt nước lớn trên thế giới, và mặt nước đã có chiến tranh trong khu vực, Mỹ không thể bày tỏ rõ ràng và nói :

« Đây ! Tôi đây ! Tôi sẽ làm cái này, cái kia ! ». Không được ! Mỹ cần phải có sự đồng ý của những nước trong khu vực, nếu không là của các mặt khối ASEAN, thì cũng là của những nước lớn trong khu vực. Qua đó thì chính quyền Mỹ mới được sự đồng ý của dân chúng Mỹ và của nhiều nước khác trên thế giới. (Muốn thế thì Mỹ phải làm sao để có thể chứng minh được) là Mỹ trợ giúp để bảo vệ an ninh khu vực, và do yêu cầu của các nước trong vùng chứ không phải là Mỹ đển pháng và đển để trợ giúp khu vực đó.

Hiện giờ, Trung Quốc ngày càng lùi thì muốn làm sao chia rẽ, rồi dùng cái sự chia rẽ đó để quáng bá với các nước trên thế giới rằng : « Thấy không ? Mỹ nó trợ giúp, nó muốn gây sự, gây ra mặt nước như trong khu vực, gây chia rẽ giữa các nước ASEAN ! »

Nhưng nói cho cùng, tôi nghĩ rằng Trung Quốc chỉ tạm thời « mua » được một vài nước không có lợi ích trực tiếp với vấn đề Biển Đông mà thôi. Nhưng an ninh toàn khu vực là vấn đề của toàn khu vực, do đó trước sau gì, nếu sự đe dọa của Trung Quốc lớn, thì các nước xung quanh đó sẽ có những phản ứng cách để tập hợp lại với nhau.

Việt Nam phải tranh thủ các Cam Bát, Thái Lan, Lào và Mián Điện

Nháng nác không có lợi ích trực tiếp ở Biển Đông cũng bị nháng đe dọa do Trung Quốc gây nên bằng cách này, cách khác, trong đó có ván đề sông Mê Kông.

Trong ván đề Mê Kông, Việt Nam là nác phải chịu nhiều khó khăn nhất; và Biển Đông, Việt Nam là nác chịu thiệt thòi nhất, nên đáng lẽ phải lên tiếng rõ ràng từ lâu về nháng ván đề này. Việt Nam bấy lâu nay dùng đường, nháng bây giờ bắt đầu lên tiếng từ từ, đây là việc tốt.

Tuy nhiên, Việt Nam phải có nháng hành động tích cực và hợp thời, thì các nác khác mới có thể áng há Việt Nam. Chắc hẳn Việt Nam vẫn dùng đường trên nháng ván đề đe dọa quyền lợi Việt Nam như thế này, thì nháng nác không có quyền lợi trực tiếp sẽ nói : « Đừng gì đó ra đó ra ! Tôi đó ra đó ra tôi sẽ bị khó khăn với Trung Quốc, Trung Quốc không buôn bán với tôi... »

Tôi nghĩ rằng chung quanh ván đề này, Việt Nam phải có một chính sách toàn diện, rồi phải đi ván đề. Chắc không thể chỉ nói khái khái, rồi không làm gì tích cực. Theo tôi, vai trò tích cực của Việt Nam sẽ giúp rất nhiều nác trong khu vực có thái độ tốt hơn, và càng ngày họ sẽ càng liên kết chặt chẽ hơn. Cho nên vai trò Việt Nam rất quan trọng, phải có nháng hoạt động thích áng, và phải ván đề tích cực hơn nữa.

Vai trò của Philippines cũng quan trọng, nháng ván đề biển đó của Philippines (xáy ra ở ngoài) rất xa, ví dụ như bãi Scarborough rất xa nháng tuy nhiên áng thông tin áng trên Biển Đông, thành ra nhiều người thấy : « A ! Tranh chấp giữa Trung Quốc và Philippines chưa để đó cái gì thì thôi, bây giờ mình làm gì đi ! ».

Vai trò của Indonesia rất quan trọng và cần được áng há

Indonesia là một nác quan trọng... bây giờ muốn đóng vai trò trung gian, vì có thể nói chuyện áng với cả bên này lẫn bên kia, bởi vì là một nác không tranh chấp chủ quyền các đảo, Tráng Sa áng hán. Nháng họ có vai trò lớn trong ván đề an ninh khu vực. Bây giờ Indonesia áng đi dần xáp gần các bên, tôi thấy đây là một ván đề rất tích cực và nên áng há.

Nếu Indonesia thất bại trong vấn đề này, mọi người sẽ thấy ai là kẻ làm cho những công nhân Indonesia thất bại, và dĩ nhiên đó theo tôi, sẽ giúp cho các nước trong khu vực liên kết với nhau để bảo vệ an ninh, qua đó giúp cho những nước ngoài khu vực - ví dụ như Mỹ - rahat nhieu trên mặt phòng thủ đi...

Indonesia nước rất quan trọng đối với Mỹ, đối với Âu Châu, cũng như đối với Việt Nam. Thì tôi, nếu quan hệ giữa Việt Nam với Indonesia được thúc đẩy mạnh mẽ lên, dĩ nhiên đó rất tốt cho cả hai nước cũng như cho cả khu vực và cho thế giới.

Không chỉ về an ninh, ngay cả về vấn đề kinh tế, Indonesia và Việt Nam có dân số đông nhất trong khu vực, kinh tế hai nước càng có những điểm hợp nhau. Nếu lúc nào đó mà Mỹ hay Âu châu cần phải rút lui từ hay những công sản chiếm bành trướng của họ ở bên Trung Quốc hay chỗ khác chăng nữa, thì Indonesia và Việt Nam là hai nước mà họ có thể dùng nhân công, và dĩ nhiên tất nhiên - bởi vì không những đông dân mà cũng có lãnh hải rất dài.

Nếu hai nước hợp tác với nhau trên những khâu ví dụ như chiếm bành trướng, thì đây là vấn đề rất quan trọng cho các nước ngoài khu vực.

Hợp tác giữa Malaysia và Việt Nam trên vấn đề Biển Đông rất tốt

Malaysia cũng là một nước rất quan trọng trong hệ thống Biển Đông mà tôi nghĩ là rất thông minh. Vì những vấn đề nội bộ của họ, họ không để lộ ra nhiều, những phía sau họ làm rất tốt, ví dụ như trong quan hệ đối với Mỹ, quan hệ đối với các nước khác ngoài khu vực và kể cả quan hệ đối với Việt Nam.

Vụ dàn xếp về vấn đề ranh giới biển với Việt Nam (chủ nhân bởi Liên Hiệp Quốc vào năm 2009), họ làm rất tốt, và làm cho cả Trung Quốc cũng phải bất ngờ, và khi bất ngờ, Trung Quốc đã phải với đến đường lối lùi bộ, đường lối chín đoan của họ ra trước Liên Hiệp Quốc.

Không nên bị quan như chuyên gia Mỹ Jim Holmes về "thực tế" ở Trung Quốc đang bình ổn Biển Đông

Tôi nghĩ là nhän đänh đó không nhäng quá bị quan mà còn không xác thäc. Träc hät, khi Mä nói là hä chuyän träc vä Á châu trong nhiäu năm näa, nhäng hiän giä đã có 50% cäa tàu chiän quân sä cäa Mä đi qua vùng đó. Näu trong 10 năm täi, sä lên 60%, đó không phäi là mät vän đä (chänh läch) rät län.

Thä hai näa là Việt Nam bäng giä mà có 7, 8 chiäc tàu ngäm, cũng không làm đäc gì đäi väi ba mäi mäy, bän chäc chiäc tàu ngäm cäa Trung Quäc. Khi đi ra ngoài biän khäi, näu bän chìm đäc vài cái, điäu đó cũng sä gây rät nhiäu khó khăn cho cä khu väc. Vì thä, vän đä Việt Nam mua tàu ngäm, chä là đä cho khu väc biät là näu Trung Quäc đä đäa Việt Nam quá, mà Việt Nam phäi trä läi, thì sä xäy ra tình träng mät an ninh.

Còn vän đä bäo vä chä quyän Việt Nam hay tä vä träc khä năng Trung Quäc có thä dùng vũ läc đäi väi Việt Nam, thì tôi nghĩ räng bä biän Việt Nam rät dài, Trung Quäc tiän vào thì Việt Nam có nhiäu cách đánh läi, chä không phäi là mua mät vài chiäc tiäm thäy đänh mà có thä ngăn Trung Quäc đäc.

Vä mät quân sä mà nói, tôi thäy tác giä này phân tích không đäng. Vän đä chính, theo tôi nghĩ, là chính trä : Trung Quäc muän läi đäng lúc Mä bän nhiäu chuyän, kä cä vän đä Trung Đông, đä bät Mä nhäng bä phän nào đó vä quân sä cũng nhä vä kinh tä. Näu Mä nhäng bä, thì Trung Quäc có thä läy cái đà đó mà càng tiän lên thêm, cũng nhä qua viäc đäi väi Đài Loan (träc đây).

Khi Mä và Trung Quäc ký hiäp đänh Thäng Häi vä Đài Loan, thì ngay lúc đó hä nói là ngäi Trung Quäc hai bên nghĩ räng chä có mät Trung Quäc, chä không nói là Đài Loan là cäa Trung Quäc... Thä mà Trung Quäc cä theo hiäp đänh Thäng Häi đó đä ép Mä län län..., không nhäng có thêm nhiäu đòi häi, mà còn län lät đän näi bäng giä Đài Loan cũng phäi sä, mäc đäu Mä có luät và có chính sách bäo vä Đài Loan...

Theo tôi, đây là mät bài häc mà lä ra Mä phäi häc tä lâu. Và ngoài Mä, thì nhäng näc gän Trung Quäc nhä Việt Nam cũng phäi häc tä lâu. Tôi cho räng mät vài näc xung quanh Trung Quäc đã thäy bài häc đó räi, bäng giä hä tìm cách đä tháo gä nhäng cái khó khăn mà quan hä väi Trung Quäc đã gây ra cho hä.

Hoa Kỳ yêu cầu Trung Quốc xußng thang tại Biển Đông để tránh sự cß

Nếu tôi không lầm, thì Mỹ không muốn Trung Quốc làm áp lực trên Biển Đông, bởi vì làm điều đó ngay trong những tháng trước của nó, sẽ bắt buộc Mỹ phải có phản ứng mạnh mẽ hơn.

Cho đến nay chính sách của Mỹ vẫn là sự chuyển nhượng quyền quân sự khu vực Thái Bình Dương. Vấn đề là để phòng hộ, những chính sách của Mỹ là vẫn muốn Trung Quốc xußng thang ở Biển Đông và muốn Trung Quốc đàm phán với các nước trong khu vực.

Những nước Trung Quốc đẩy tới mức mạnh mẽ nhất, trong những hợp hiện nay, trước của nó và trước những chính sách của phe đối đầu và để phe Cộng hòa, điều đó có thể gây khó cho chính quyền Obama nếu không có những phản ứng mạnh mẽ hơn.